

Kiezen voor een natuurlijke provincie

Natuurpunt Memorandum

Provincieraadsverkiezingen 14 oktober 2012

Speerpunten

Het provinciaal beleid als motor voor méér natuur

De bevoegdheden van provincies op gebied van natuur lijken op het eerste gezicht beperkt. Toch kunnen ze de basis zijn voor een krachtig lokaal beleid op vlak van natuur, ruimte en water. In het Witboek Interne Staatshervorming van de Vlaamse regering wordt de focus voor de provincies vooral op het gebiedsgericht beleid gelegd. Hierdoor wordt de taakstelling van de provincies voor natuur en open ruimte in de toekomst nog belangrijker.

Natuurpunt pleit dan ook voor een ambitieus provinciaal beleid, dat zich samen met de andere bestuursniveaus inzet om de doelstellingen op vlak van natuur, ruimte, recreatie, landschap, water ... te realiseren. Zo maken we samen werk van een gezonde en groene provincie voor alle inwoners. De voorstellen in dit memorandum zijn een uitnodiging om te investeren in zo'n natuurlijke provincie.

Natuurpunt wil daarbij uitdrukkelijk een partner zijn voor de provincie: we willen samen concreet aan de slag gaan om meer natuur te creëren, meer ruimte voor water te voorzien, draagvlak te bouwen, de jeugd te betrekken, kennis beschikbaar te maken en nog veel meer ...

Natuurpunt verwacht dat de provincie deze kans grijpt om samen volop in te zetten op een groene provincie.

Met vriendelijke groeten,

Walter Roggeman

Voorzitter Natuurpunt

Participatie en inspraak

Beleid heeft meer kans op slagen als het gedragen wordt door de bevolking. Als burgers en verenigingen in een vroeg stadium van een beleidsproces betrokken worden, kunnen ze zelf met voorstellen en oplossingen komen. Is een open dialoog tussen de verschillende partijen mogelijk en kan men samen op zoek gaan naar de beste oplossing. Natuurpunt dringt erop aan dat de provincies controleren of middenveldgroepen (waaronder ook de regionale natuur- en milieuverenigingen) over voldoende capaciteit en middelen beschikken om hun beleidsrol op provinciaal niveau op te nemen. Op die manier is een evenwichtig overleg- en inspraakprocedures gegarandeerd, waardoor het draagvlak voor het beleid vergroot.

Om tot een gedragen beleid te komen is het belangrijk dat de provincie duidelijk motiveert waarom ze al dan niet met een voorstel akkoord gaat, of waarom ze een bezwaar niet volgt. Er kunnen heel wat technische, juridische of financiële redenen zijn waarom een provincie niet kan ingaan op een voorstel. Burgers en organisaties begrijpen dat best, maar verwachten een antwoord op hun vragen.

Provinciale minaraad

Met het verdwijnen van de samenwerkingsovereenkomst, verdwijnt ook de verplichting om een provinciale minaraad te hebben. Voor Natuurpunt is de meerwaarde van dit instrument duidelijk: overleg levert begrip en draagvlak op én betere bestuurlijke beslissingen. Natuurpunt vraagt dan ook de werking van de provinciale minaraden verder te zetten én te ondersteunen.

Natuur

Provincies kunnen nog meer dan vroeger meewerken om onze Vlaamse en Europese topnatuur te beschermen en te ontwikkelen, met een grote meerwaarde voor zowel particulieren, bedrijven als overheden in de provincie. Natuurinvesteringen zijn niet alleen een winst voor de biodiversiteit, maar beschermen ook steden en gemeenten tegen overstroming, bufferen geluid en bieden recreatie- en ontspanningsmogelijkheden. De winsten mogen gerust wat meer in de verf gezet worden, zo vergroten we samen het draagvlak voor natuurinvesteringen. Bovendien verdienen natuurinvesteringen zich vaak gemakkelijk terug en zijn ze vele malen goedkoper dan dure installaties of herstelmaatregelen (vb. waterzuivering).

Maak werk van een provinciaal natuurbeleid en bouw zo mee aan kwaliteitsvolle natuurgebieden die ingeschakeld zijn in het robuuste Vlaams en Europees ecologisch netwerk. Stimuleer terreinbeherende instanties en gemeenten om natuurgebieden aan te kopen en te beheren, realiseer de natuurverbindingen en voorzie middelen voor soortenbeschermingsplannen voor provinciaal prioritaire soorten.

Voorzie subsidies voor aankoop, inrichting en beheer door terreinbeherende organisaties

De provincie kan de ontwikkeling van natuur binnen haar grenzen actief stimuleren, door terreinbeherende verenigingen (zoals Natuurpunt) te ondersteunen bij de aankoop, de inrichting of het beheer van natuurgebieden. Limburg en Vlaams-Brabant doen dat vandaag al. Op die manier kan de provincie in samenwerking met een natuurvereniging op een kostenefficiënte manier nieuwe, toegankelijke natuurgebieden creëren. De provincie en terreinbeherende vereniging kunnen in het subsidiereglement bepaalde afspraken en voorwaarden vastleggen rond beheer en openstelling van de gebieden. Natuurpunt vraagt dat de provincie een budget voorziet voor de aankoop en het beheer van natuurgebieden door terreinbeherende organisaties.

Ondersteun het gemeentelijk natuurbeleid

De provincies vormen een belangrijke schakel tussen het lokale en het gewestelijke niveau. Als bovenlokaal bestuursniveau beschikken zij over schaalvoordelen om innovatieve initiatieven op te zetten in samenwerking met gemeentelijke besturen. Natuurpunt roept de provincies op om deze coördinerende rol op te nemen en de gemeenten te stimuleren om werk te maken van natuurprojecten. De provincie Vlaams-Brabant speelt hierin een voortrekkersrol met haar subsidiereglement in kader van het project Koesterburen. Door de combinatie van een succesvolle soortbeschermingscampagne en een subsidiereglement helpt de provincie met heel groot succes heel wat gemeenten om effectief tal van natuurprojecten en/of soortbeschermingsacties op het terrein te realiseren.

Soortbescherming: sensibilisatie, informatie, actie

Bijna alle provincies (met uitzondering van Oost-Vlaanderen) hebben een lijst opgesteld met provinciaal prioritaire soorten waarvoor de provincie acties wil ondernemen. Deze lijst is de basis voor een provinciaal soortenbeleid.

De provincie kan een belangrijke rol spelen in de **sensibilisatie** van haar inwoners, gemeenten en bedrijven. Door actief te communiceren naar het grote publiek over bedreigde soorten kan de provincie meewerken aan draagvlakverbreding. Ze kan gemeenten aansporen om op hun grondgebied te werken aan de bescherming van één of meer zeldzame soorten.

Om op maat gemaakte maatregelen per soort te kunnen ontwikkelen is **informatie** noodzakelijk: Hoe gaat het met de soort? Waar is ze nog aanwezig? Wat zijn nuttige maatregelen? ... Het is belangrijk dat de provincie dit proces trekt; natuurverenigingen zoals Natuurpunt, die beschikken over een grote hoeveelheid data en een uitgebreid netwerk van natuurexperten, kunnen daarbij helpen.

Actie. Op basis van de gegevens kan de provincie een soortbeschermingsplan opstellen en/of -maatregelen uitwerken. Natuurpunt vraagt om die acties samen met partners uit te voeren, bvb via een subsidiereglement of projectoproep voor de realisatie van maatregelen door natuurverenigingen, gemeenten of andere partners. Op die manier sla je twee vliegen in een klap. Je zorgt voor concrete realisaties op terrein én vergroot het draagvlak voor natuur. De provincie kan ook zelf een of meer acties ondernemen om kwetsbare soorten te beschermen, bijvoorbeeld in en rond provinciale gebouwen en terreinen.

Realiseer verbindingsgebieden

Met natuurgebieden alleen kunnen we de biodiversiteit niet behouden; zij moeten opgenomen zijn in een ecologisch verbidingsnetwerk waarlangs (bedreigde) planten en dieren zich kunnen verplaatsen. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitbouw van zogenaamde natuurverbidingsgebieden. Alle provincies hebben al zoekzones en proefprojecten voor verbidingsgebieden opgestart, maar op de uitvoering blijft het wachten. Natuurpunt vraagt de provincies om concrete doelstellingen vast te leggen om de verbindingen te realiseren en een actief, gericht, stimulerend beleid te voeren om de verbidingsfunctie van deze gebieden te verbeteren. De provincie kan in hiervoor samenwerken met partners, door bijvoorbeeld een subsidiereglement in te stellen voor de bescherming van natuurlijke verbindingen en de ontwikkeling van nieuwe verbidingsprojecten. Ook regionale landschappen kunnen natuurverbidingsgebieden op het terrein realiseren en de communicatie naar de verschillende doelgroepen verzorgen.

Educatief Natuurbeheer: stuur de jeugd het groen in!

Ook in natuurgebieden is plaats voor spelende kinderen en jongeren, op voorwaarde dat er aandacht besteed wordt aan de draagkracht van het gebied en de periode waarin gespeeld wordt. Bovendien kunnen kinderen en jongeren zeer goed bij beheerwerken betrokken worden en kan dit voor hen een plezierige en leerrijke ervaring zijn. Zo wordt ook een groter draagvlak voor natuur gecreëerd.

Met het programma Educatief Natuurbeheer trekt Natuurpunt samen met schoolgroepen en jeugdverenigingen de natuur in en laat ze jongeren kennismaken met een topnatuurervaring. Jaarlijks bereiken we met dit project -dankzij de steun van de provincies Vlaams-Brabant en Limburg- zo'n 15.000 jongeren. Het project is een win-winsituatie: voor de deelnemers een mooie ervaring, voor de scholen een leerrijke en goed begeleide activiteit, voor de vrijwillige medewerkers hulp bij het beheer en contact met de gemeenschap rond het natuurgebied en voor de provincie een kwaliteits- en succesvol project. Natuurpunt pleit voor een structurele en stabiele ondersteuning van het project Educatief Natuurbeheer in elke provincie.

Bezoekerscentra natuurverenigingen

De openstelling van een aantrekkelijk bezoekerscentrum dichtbij een natuurgebied trekt nieuwe doelgroepen aan en creëert een grotere betrokkenheid voor natuur. Het bezoekerscentrum dient als start- en eindpunt voor natuurbeleving en brengt mensen in contact met de lokale natuur. Mensen en verenigingen komen er bijeen voor een gezellige borrel tijdens activiteiten. Samenwerking met partners en evenementen staan centraal in de bezoekerscentra van Natuurpunt. Natuurpunt pleit voor een structurele en stabiele ondersteuning voor bezoekerscentra en gidsenwerkingen van natuurverenigingen om op die manier een groeiend aantal bezoekers op weg te helpen in hun natuurbeleving.

Volwassenenvorming: van structurele naar projectsubsidies

In uitvoering van het witboek interne staatshervorming zullen provincies geen structurele ondersteuning meer geven voor educatieve activiteiten in het kader van volwassenenvorming. Natuurpunt dringt erop aan dat ter compensatie hiervan de projectmatige samenwerking met de provincie voor natuur- en milieueducatie versterkt wordt. Natuurpunt rekent erop dat de steun nog blijft bestaan tot de afgesproken datum in 2013.

Bossen

De provinciebesturen moeten hun bossen duurzaam beheren. Hiervoor moeten bosbeheerplannen volgens de criteria duurzaam bosbeheer worden opgemaakt en uitgevoerd. Bossen beheerd volgens deze criteria kunnen een FSC-certificaat krijgen door groepscertificering.

Daarnaast moet de provincie een positieve en stimulerende rol spelen bij de verwezenlijking van de **bosuitbreiding**: de provincies kunnen een belangrijke rol spelen bij de realisatie van stadsbossen die her en der in Vlaanderen gepland zijn. We vragen ook aan de provincies om bebossingsaanvragen zoveel mogelijk positief te beoordelen. Een negatief advies vraagt om een goed onderbouwde argumentatie.

Bosgroepen en regionale landschappen

De provincie zal, cfr het witboek interne staatshervorming, bevoegd worden voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van bosgroepen en regionale landschappen. Wat dit concreet zal betekenen, is nog niet helemaal duidelijk. De uitdaging om het

biodiversiteitsverlies te stoppen buiten de gebieden met 'effectief natuurbeheer' -in de landelijke en in de peri-urbane ruimte- is dikwijls complex omdat er meerdere types actoren betrokken zijn. Net hier kunnen regionale landschappen -en, voor het versnipperde bosareaal, de bosgroepen- een meerwaarde bieden.

Natuurpunt pleit voor een eenduidig wettelijk kader dat bindend is en eenvormig wordt toegepast door de provincies. De regionale landschappen en de bosgroepen moeten bovendien voldoende bestuurlijke onafhankelijkheid hebben en de betrokkenheid van de relevante middenveldgroepen moet gegarandeerd blijven.

Ruimte

Gelet op haar bevoegdheden en sturende rol in het bovenlokaal gebiedsgericht beleid, kan de provincie zelf vorm geven aan een duurzame ruimtelijke ordening. Dit zowel in stedelijk gebied als het buitengebied met bijzondere aandacht voor de open ruimte, natuur, groene kernen, water en mobiliteit. Meer nog, de provincie is het beleidsniveau bij uitstek voor de realisatie van natuurverbindingsgebieden en de aanpak van de problematiek van weekendverblijven waartoe zij expliciet bevoegd is.

Om een dergelijk duurzaam ruimtelijk beleid uit te werken, beschikt de provincie over een zeer divers beleids- en actief uitvoeringsinstrumentarium: het provinciaal ruimtelijk structuurplan (herziening), provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUPs), actie-gerichte uitvoering, haar specifieke rol in het stedenbouwkundige vergunningenbeleid, haar specifieke rol in het behandelen van beroepen in dossiers ter bebossing van landbouwgrond ...

Zo kan de provincie:

- natuur expliciet meer aandacht geven bij de herziening van haar structuurplan;
- bovenlokale waterproblematiek aanpakken door de opmaak (annex uitvoering) van groen-blauwe RUPs (zie ook thema water);
- natuurverbindingsgebieden effectief realiseren, dit als onderdeel van het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk (IVON);
- via PRUPs de ruimtelijke randvoorwaarden scheppen voor regionale bosuitbreiding, inclusief voor de grotere stadsrandbossen;
- natuur meer aandacht te geven bij de afweging van stedenbouwkundige dossiers en dossiers ter bebossing van landbouwgronden;
- de visie(s) die zij ontwikkelde inzake (illegale) weekendverblijven om te zetten in de praktijk, inzonderheid wat betreft het uitdoof- en handhavingsbeleid.

Zo kan de provincie vanuit haar eigen bevoegdheden en beschikbare instrumenten de natuur en biodiversiteit proactief beschermen en volop nieuwe kansen geven. De nood daartoe is hoog en heeft ook een gunstige weerslag op andere beleidsdomeinen.

Onze maatschappij staat immers voor een aantal onmiskenbare uitdagingen. Verlies aan biodiversiteit, maar ook klimaatsverandering en overstromingen, de maatschappelijke nood aan natuur en open ruimte om te recreëren. De ruimtelijke ordening ligt (mee) aan de basis van de huidige problematiek, maar biedt anderzijds ook een belangrijk deel van de oplossing. De nood aan een duurzame ruimtelijke ordening met meer ruimte voor water en natuur is dan ook groter dan ooit tevoren.

Vlaanderen is een schoolvoorbeeld van ruimtelijke wanorde. Lintbebouwing, versnipperde natuur- en bosrestanten, baanwinkels, grootschalige shoppingcentra, verkavelingen in groen, verkeerd ingeplante bedrijvenzones ... Die ruimtelijke wanorde veroorzaakt heel wat problemen. De natuur, en daarmee ook de biodiversiteit, heeft enorm te lijden onder deze verregaande versnippering van open ruimte. Omdat woon-, werk- en winkelgebieden te ver uit elkaar liggen en veel bedrijfsterreinen enkel via de weg bereikbaar zijn, neemt het (vracht)verkeer sterk toe. Omdat de bebouwing op het platteland zo versnipperd is, lopen de kosten voor nutsvoorziening zoals riolering of elektriciteitsvoorziening enorm op.

Die situatie kan niet in een handomdraai ongedaan gemaakt worden, maar er kan wel aan gewerkt worden. Kies resoluut voor inbreiding in plaats van uitbreiding, zowel in woongebieden als in bedrijvzones. Dat kan door leegstaande gebouwen in het stadsweefsel of de dorpskern opnieuw te gebruiken, door wonen boven winkels te promoten, door braakliggende percelen op bedrijventerreinen te benutten. Er moet bij voorrang geïnvesteerd worden in levendige stads- en dorpskernen waar het aangenaam wonen en werken is. Op die manier wordt schaarse open ruimte gespaard voor de volgende generaties en kan die gebruikt worden voor natuur, landbouw en recreatie.

Water

Eén van de grote uitdagingen voor Vlaanderen is het waarmaken van de doelstellingen uit de Europese Kaderrichtlijn Water. Die stelt dat tegen 2015 voor alle waterlopen de goede ecologische toestand bereikt wordt. De provincies hebben een belangrijke rol in het integraal waterbeleid. De provincies coördineerden de deelbekkenbeheerplannen en het erosiebeleid en zijn verantwoordelijk voor het beheer van de waterlopen.

De Vlaamse regering heeft een herziening van het decreet integraal waterbeleid aangekondigd. Naar verwachting zullen de deelbekkenbeheerplannen als apart document afgeschaft worden en komt er een sterkere integratie tussen de stroomgebiedbeheerplannen en de bekkenbeheerplannen.

De provincie als trekker van integrale projecten in het waterbeleid.

De provincies beheren samen 4.100 kilometer waterloop. Die waterlopen in 'goede ecologische toestand' brengen, is in grote mate een opdracht voor de provincie zelf. In veel gevallen is het aangewezen om meteen ook de lokale overstromingsproblematiek onder de loep te nemen, om te onderzoeken of er kansen zijn voor natuur, recreatie of erfgoed en om stroomop- en stroomafwaarts te gaan kijken. Zo krijg je geïntegreerde projecten, die ingeschreven worden in de waterbeheerplannen. De provincie kan daarbij uitvoerder zijn, maar ook optreden als 'trekker' en samenwerken met Vlaamse overheidsdiensten, gemeenten, polders en watering, Natuurpunt ...

Voor Natuurpunt is het essentieel dat zo'n projecten ten volle de ecologische potenties in en naast het water valoriseren. Ruimte voor water creëren is niet alleen goed om schade door overstromingen te voorkomen, maar (indien goed aangepakt) ook voor de natuur.

Realisatie van ecologische doelstellingen inzake waterlopen

Als waterbeheerder is de provincie verantwoordelijk voor een ecologisch beheer en structuurherstel van waterlopen (bv. hermeandering), sanering van verontreinigde waterbodems en voor het oplossen van vismigratieknelpunten op deze waterlopen. Waterlopen vormen in veel gevallen ook belangrijke natuurverbindingsgebieden. Voor die waterlopen is er extra aandacht nodig voor de ecologische ontwikkeling.

Principe 'Vasthouden, bergen en afvoeren' toepassen

In het waterbeleid zijn de principes vasthouden, bergen en afvoeren ondertussen ingeburgerd. In de praktijk blijken die principes veelal nog te weinig toegepast te worden. Het is essentieel dat de provincie bij het beheer en de inrichting van waterlopen maximaal opteert voor een minder snelle afvoer en voldoende bergingsmogelijkheden voorziet. Op die manier kunnen overstromingen stroomafwaarts vermeden worden.

Om dit principe concreet vorm te geven, vragen we dat de provincie (bvb per deelbekken) kwantitatieve doelstellingen inzake vasthouden en bergen opmaakt.

We vragen ook dat de provincie beheerplannen opmaakt voor al haar waterlopen, waarbij op maat van de waterloop en de omgeving (natuur-, landbouw- of bebouwd gebied) een gedifferentieerd beheer uitgewerkt wordt.

Tenslotte vragen we dat de provincies veel nauwer toekijken op de werking van de Polders en Wateringen. In hun werkingsgebieden staan Polders en Wateringen in voor het beheer van de waterlopen van tweede categorie, die onder de bevoegdheid van de provincie vallen. De provincie staat in voor de financiering van dit beheer. Natuurpunt vraagt dat de provincies erop toezien dat ook de polders en wateringen beheerplannen opmaken voor die waterlopen die invulling geven aan de kwantitatieve doelstellingen inzake vasthouden of bergen, en die beantwoorden aan de ecologische doelstellingen voor de waterloop en de van die waterlopen afhankelijke natuurgebieden. Uiteraard dient de provincie enkel nog onderhoudswerken van P&W te financieren die opgenomen werden in dergelijke goedgekeurde beheerplannen.

De provincie als vergunningverlener

Als vergunningverlenende overheid moet ook het provinciebestuur de watertoets uitvoeren. Het is voor de milieubeweging alvast niet mogelijk dat er nog bijkomende bebouwing of activiteit wordt toegelaten op recent overstroomde gebieden, van nature overstroombare gebieden en potentiële retentiegebieden.

Maar ook buiten overstromingsgebied zijn watergerelateerde aspecten van vergunningen belangrijk. Bvb inzake grondwaterwinningen is het belangrijk dat de provincie erop toeziet dat de draagkracht van de waterdoorvoerende laag (aquifer) niet overschreden wordt. Ook de grondwaterafhankelijke natuur in de omgeving van grondwaterwinningen, moet beschermd worden.

Erosie

De provincie heeft de taak om gemeenten, maar ook landbouwers te begeleiden bij de aanpak van erosiebestrijding. Door verschillende provincies werd de voorbije jaren werk gemaakt van erosiebestrijdingsplannen. De uitvoering van veel van deze plannen bleef veelal dode letter. Er is een versnelling van het erosiebeleid nodig.

Recreatie & Landschap

Investeer in zachte recreatie, maak plaats voor harde recreatie

De vraag naar recreatie in het buitengebied neemt sterk toe. Ook natuurgebieden ontvangen meer en meer bezoekers. Dit is een positieve evolutie, maar het mag niet ten koste gaan van de natuurwaarden. En daar wringt het schoentje. Elke gebruiker geeft een andere invulling aan de functies van deze gebieden, gaande van zachte recreatie met weinig druk op het ecosysteem (wandel- of fietsroute) tot harde vormen van recreatie (quad- en mountainbiken).

Provincies hebben heel wat te bieden voor recreatie en ontspanning. Door bijvoorbeeld wandel- en fietsroutes te ontwikkelen, te zorgen voor een groen landschap of de provinciale domeinen open te stellen, biedt men kwaliteitsvolle en aantrekkelijke recreatiemogelijkheden. Natuurpunt pleit voor een ruimtelijke scheiding van zachte en harde recreatie. Veel bestaande ontspanningsgebieden kunnen de druk van harde recreatie niet aan. Bovendien moet er over gewaakt worden dat de recreatie van de een niet ten koste gaat van de ontspanning van de ander. Daarom kan harde recreatie enkel in de daarvoor bestemde en uitgeruste gebieden. Daarbij moet steeds rekening gehouden worden met de overlast voor buurtbewoners.

Een dosis gezonde buitenlucht is een weldaad, niet alleen voor ons lichaam maar ook voor de gemoedsgesteldheid. Wij sporen de provincies dan ook aan om

vooral in te zetten op duurzame en zachte natuurgerichte en streekeigen recreatie. Elke aanvraag voor een nieuw recreatiedomein moet daarenboven getoetst worden aan een behoeftestudie en de draagkracht van het gebied.

Landschap, drager van natuur

Zoals eerder aangestipt heeft de provincie een belangrijke rol in het tot stand komen van natuurverbindingsgebieden. Door in te zetten op een groen ruimtelijk orderings- en plattelandsbeleid kan de provincie meewerken aan structurele maatregelen voor natuur en landschap. Daar vaart niet alleen de natuur wel bij, de groene en blauwe vingers zorgen ook voor de broodnodige ecosysteemdiensten waarvan we allemaal afhankelijk zijn. Bovendien is het een troef voor recreanten en toeristen.

Plattelandsontwikkeling

De provincies zijn verantwoordelijk voor de coördinatie van het gebiedsgerichte plattelandsbeleid. Elke provincie heeft provinciale plattelandsbeleidsplannen opgemaakt en heeft middelen ter beschikking uit het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid om deze plannen te realiseren. Hiervoor lanceren ze projectaanvragen naar actoren van het platteland. Ook natuurverenigingen kunnen intekenen op deze projecten. Momenteel ligt de klemtoon van het overgrote deel van de ingediende projecten op bijkomende ondersteuning van de landbouwsector. Maar er liggen binnen deze projectoproepen ook heel wat kansen voor de ontwikkeling van natuur of zachte recreatie (As 3 van het plattelandsbeleid, maatregelen 'bevordering van toeristische activiteiten' en 'instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed'). Natuurpunt roept de provincies op om de projectoproepen breder te verspreiden en alle plattelandsactoren te betrekken.

Trage wegen

Provincies zijn een belangrijke medebeheerder van het trage wegennetwerk. Ze zijn medeverantwoordelijk voor de afschaffing en wijziging van buurtwegen en kunnen op die manier mee het fijnmazig wegennetwerk dicht bij huis vormgeven en herwaarderen. Die bevoegdheden moeten maximaal aangewend worden om een samenhangend en ambitieus trage wegenbeleid te voeren: met het oog op recreatie, maar ook voor het dagdagelijks verkeer tussen verschillende wijken, dorpen en gehuchten. Trage wegen bieden ook kansen voor natuur als verbindings- en leefgebied voor dieren en planten.

Klimaat & energie

Klimaatverandering, stijgende energieprijzen en de uitputting van fossiele brandstoffen noodzaken ons om op een andere manier met energie en grondstoffen om te gaan. De doelstellingen van Europa (20-20-20) en Vlaanderen (13% hernieuwbare energie tegen 2020 en energierenovatieprogramma 2020) duiden mee de weg aan. Ook de provincies kunnen hun steentje bijdragen door de CO₂-uitstoot te verminderen volgens de principes van de trias energetica: (1) Verminder de energievraag; (2) Gebruik zoveel mogelijk duurzame energie; (3) Maak efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen.

Besparen op energieverbruik is de eerste stap. Natuurpunt vraagt dan ook vergaande reductiedoelstellingen. Provincies moeten het gebruik van duurzame energie actief aanmoedigen. Ten eerste door zelf 100% groene stroom te gebruiken, zoals Oost-Vlaanderen besloot in 2005. Ten tweede door acties te ondernemen om hernieuwbare energie op haar grondgebied op te wekken. Oost- en West-Vlaanderen maakten reeds een windplan op om de gewenste locaties voor windmolens aan te duiden. De provincie

moet haar ruimtelijk ordeningsbeleid en haar vergunningbeleid afstemmen op die nieuwe noden.

Klimaatdoelstellingen opleggen voor het grondgebied van de provincie is een bijkomende stap. De provincie kan hier samen met de gemeenten aan werken en enkele globale taken op zich nemen zoals de nulmeting en sensibiliseringscampagnes.

Daarnaast vraagt Natuurpunt aan de provincies om werk te maken van natuurlijke klimaatbuffers in de ruimtelijke structuurplannen. Dit zijn gebieden waar natuurlijke processen de ruimte krijgen, voor water om te overstromen, voor duinen om de stijgende zeespiegel op te vangen, voor bomen om te verkoelen. Ze maken stad en land beter weerbaar en veerkrachtig tegen de gevolgen van klimaatverandering.